

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

סירוב לבדיקת שתן בצבא - מה ההשלכות?

כחלק מהמשמעת במסגרת הצבאית, נערכות לעיתים קרובות בדיקות שתן לגילוי סמים המעמידה חיילים בסיטואציה לא נעימה, פולשנית ומלחיצה. האם יש אפשרות לסרב לביצוע הבדיקה? מה ההשלכות לכך? מתי קיימת חובה לבצע את הבדיקה? עו"ד אסף דוק מסביר.

בדיקת שתן נערכת על ידי המשטרה הצבאית לעתים תכופות כחלק מפעולת מנע. ניתנת הודעה לכלל חיילי היחידה כי נערכות בדיקות שתן שבמסגרתן יאלצו לתת את החומר ולהתרכז יחד בחדר או אולם בליווי שוטרי מצ"ח.

האם ניתן לסרב לבדיקת שתן בצבא?

חשוב שתדע כי במידה ונתבקשת לתת בדיקת שתן כפעולת מנע, זכותך המלאה היא לסרב. חל איסור על מפקדך להענישך בשל כך. עובדה זו מוסתרת מחיילים וכאשר שוטרי מצ"ח נשאלים בנוגע לכך לרוב תינתן התשובה כי חובה על כל חייל למסור דגימת שתן.

יש לציין כי לא רק שאין חובה על מסירת דגימת שתן, אלא אף קיימים מקרים בהם חיילים ביצעו דגימת שתן שיצאה חיובית, אך כתב האישום נגדם בוטל בשל ההוכחה כי דגימת השתן ניטלה שלא כדין.

מתי כן קיימת חובה למסור בדיקת שתן?

אם כך, מתי כן יש חובה למסור שתן לשוטרי מצ"ח? המקרה היחיד בו חייל מחויב למסור שתן מתקיים כאשר מוצא עבורו צו מטעם קצין שיפוט בכיר במצ"ח (**קש"ב**) במסגרת חקירה במצ"ח. במידה וסירבתם לצו כזה, לפי חוק השיפוט הצבאי מדובר בעבירה עם רישום פלילי מופחת בצידה.

במידה ודגימת השתן שניתנה במסגרת צו זה יצאה חיובית, באופן אוטומטי נותן הדגימה ייחשב כמשתמש בסמים, אלא אם יוכיח כי הסם הוכנס לגופו ללא ידיעתו.

היו מקרים בהם חיילים טענו להגנתם וצלחו?

במקרה בו נמצאה דגימת שתן חיובית אצל חיילת, היא טענה להגנתה כי לאחרונה אכלה עוגות פרג רבות. טענתה התקבלה בשל העובדה כי פרג משחרר כימיקל הדומה בהרכבו להרואין. במקרה נוסף, טענתו של חייל התקבלה כאשר טען להגנתו כי מעולם לא צרך או השתמש בסמים ואינו יודע כיצד הגיעו עקבות הסם לשתן שלו. למרות קבלת הטענות במקרים אלו, קבלת הטענה בדבר כי עקבות סם בשתן נוצר בשל עישון פאסיבי של גראס, כמעט ובלתי אפשרית. היה אף מקרה בו שופטת העירה ששיבה יומיומית עם מעשן גם היא עבירה שכן היא מעידה על רצון בשימוש פאסיבי.

אילו פעולות מנע אינן חוקיות?

ישנם מספר מצבים בהן פעולת מנע תהיה בלתי חוקית, ודגימת שתן חיובית שהיא הפיקה, לא תביא להעמדה לדין, או לחלופין, תוביל לביטול כתב אישום קיים:

1. חיילי מצ"ח לא הסבירו שלא קיימת חובה למסור בדיקת שתן
2. הנבדק נכלא בחדר מסוים

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

3. השתמע או נרמז שמי שיסרב לבדיקה יועמד לדין או יספוג סנקציות כלשהן על ידי המפקדים
4. הדלתות ננעלו או נמנעה מהן היציאה
5. עריכת הבדיקה סמוך ליציאה הביתה כדי ליצור לחץ להסכמה לבדיקה
6. נאמר שכולם חייבים לבצע בדיקת שתן
7. החוגר נלקח והוא לא הוחזר עד מסירת דגימת השתן

ישנם מקרים רבים בהם נמחקו כתבי אישום בשל הסעיפים שהובאו לעיל. הכוונה היא כי על אף שנלקחה דגימה שנמצאה חיובית, כתב האישום בוטל עקב פניית עורך-דין לסגן הפרקליט הצבאי הראשי, שהובילה למסירת הוראה למחיקת כתב האישום.

מה עליי לעשות אם מחייבים אותי לבצע בדיקת שתן למרות התנגדותי?

חשוב שתדע שזכותך המלאה להסביר למפקדך ולאנשי מצ"ח בצורה מכובדת ורגועה כי אינך מעוניין למסור שתן שכן זכות זו מעוגנת עבורך על פי חוק. גם אם תתבקש לשהות במקום הבדיקה, עדיין תעמוד בפניך הזכות לסרב לבצע אותה, כל עוד לא קיים צו קש"ב נגדך.

בכל מקרה שבו מכריחים אותך, משקרים או מאיימים עליך, או פוגעים בזכותך לסרב לבדיקת שתן בכל צורה שהיא - התקשר מיד והיוועץ עם עורך דין צבאי המתמחה ובקיא בתחום המשפט הצבאי להתייעצות. זכותך לא לומר דבר ולא לעשות דבר עד שאינך מתייעץ עם עורך דין שמתמחה בענייני צבא. עשה זאת ללא היסוס! אל תאפשר שזכויותיך יופרו, שכן ההשלכות של בדיקת שתן שנמצאה חיובית, יכולות להגיע עד כדי תיק פלילי במשטרה. לייעוץ משפטי ראשוני ניתן ליצור עימנו בטלפון **052-6885006** או להשאיר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.